

Cristòfol Jiménez. Presentació de *La mort és molt bèstia*
Santa Maria d'Olió, març 2018 - Manresa, juny 2018

TEXT DE PRESENTACIÓ

El primer lligam que observo entre els dos llibres de Miracle Sala (*La força de les paraules* i *La mort és molt bèstia*) és l'ús profús d'un **vocabulari ben trobat, original**, que crida l'atenció. I aquest ús tan precís del lèxic és un fet que d'entrada ja hi dona un plus de qualitat.

Tanmateix, ja t'enganxa des del primer moment que llegeixes (i que veus) el títol: *La mort és molt bèstia*, perquè juga, volent-ho, amb els significats del mot *bèstia*. Perquè... a què ens evoca el mot *bèstia*: a l'animal? a la magnitud? o potser a la visió negativa d'alguna cosa?

Doncs bé, el DIEC en recull 7 accepcions:

- 1 1 *f.* [LC] [AGR] [ZOA] Animal, principalment quadrúpede, especialment de càrrega.
- 1 2 *f.* [LC] Persona rude, intractable, brutal, incontinent, que hom pot assimilar a una bèstia. *El marit era una bèstia, pobra dona.*
- 1 3 [LC] **bèstia bruta** Persona brutal.
- 1 4 [LC] **bèstia negra** Allò que és o es considera causa de mals i objecte d'odi. *La política econòmica i borsària és la bèstia negra d'aquell govern.*
- 1 5 [LC] **mala bèstia** Persona dolenta, maligna.
- 1 6 [LC] **no dir ase ni bèstia** [o **no dir ni ase ni bèstia**] V. ase.
- 1 7 [LC] **sense dir ase ni bèstia** [o **sense dir ni ase ni bèstia**] V. ase.
- 2 *f.* [LC] Part animal en l'home. *Domtar la bèstia. La bèstia que tots portem a dins nostre.*
- 3 *adj.* [LC] Que obra d'una manera brutal, irracional. *Aquell és molt bèstia. No siguis bèstia.*

La mort és molt bèstia: a aquest títol podem atribuir, així, per lògica, dos significats: el de l'animal, evident, i el de la irracionalitat, la brutalitat..

La segona cosa que m'ha atret l'atenció ha estat el **context** en què s'emmarca l'obra: els "**epitafis**", un gènere a l'alça: cada cop som més gent i, per tant, ens morim més i volem deixar constància del nostre pas. A aquest tema, no m'hi referiré gaire, ja que el llibre està molt ben prologat per **Mònica Miró**, que domina el tema i en parla amb precisió.

Però vaja, qui no ha llegit epitafis famosos del tipus: "Dispenseu que no m'aixequi", d'en Groucho Max, (però això és un altre *fake*, un engany i en realitat no existeix, ja que a la làpida del cèlebre còmic només consta el seu nom i una estrella de 6 puntes).

La mort com a punt final, efectivament. La Miracle ens en parla en aquest llibre, però permeteu-me que faci esment de com va néixer tot plegat (explicat per ella mateixa al llibre), ja que fins i tot en aquesta mateixa explicació ja juga amb les idees, amb les paraules:

"Feia alguns anys, mentre feia de públic en una conferència que m'avoria molt, vaig treure el bolígraf i la llibreta menuda i vaig començar a anotar propòsits, bagatel·les i versos. No sé si em va venir al cap el treball de l'institut, o la faula de La Fontaine sobre la cigala i la formiga. El cas es que allí va néixer el poema d'una formiga (que hi moria), el meu primer epitafi animal".

I doncs, jugant ja amb els conceptes, les paraules i les figures retòriques, aquí utilitzant un oxímoron, una figura literària que contraposa idees. El naixement. La mort.

Aprofito per destacar l'epitafi de la Formiga i com la Miracle presenta i juga amb les paraules, referides a la formiga però també amb la figura de la Cigala, de manera que en uns pocs versets, hi fa aparèixer tot un món de relacions, de literatura, de figures, d'al·lusions...

Però anem enfilant. El llibre recorre **101 animals**, metòdicament disposats en **ordre alfabètic**, des de l'Abella fins a la Zebra. De llargada diversa, però no gaire, potser podríem pensar: -ostres tu, és ràpid de llegir...

I efectivament, és un llibre que pots llegir relativament ràpid, i segurament quedaràs satisfet.. Però, crec que una de les grans virtuts d'aquest poemari, si en puc dir així, és que fins i tot en això, la Miracle utilitza un recurs que enganxa més, si cap.

Una segona lectura es fa imprescindible, ja que tots els poemes van més enllà del que es diu. O dit d'una altra manera, cada poema explica, no només la mort, sinó les circumstàncies i sobretot, ens dona moltes pistes, que cal cercar, de com ha estat la seva vida.

La mort, doncs, és el tema, però **no és un cant a la mort**. Potser -gira que gira amb el joc de les paraules i les idees- a la vida, al que fan, han fet o fins i tot faran, els animals.

Recuperem el fil: sí, són **epitafis de lectura curta però de llarg recorregut**, de reflexió, de coneixement... Naturalment, tot això ben amanit per la forma, pel vocabulari, per la rima atractiva o juganera, pels continguts sorprenents, pel lligam d'idees que s'estableix entre el que diu i el que vol dir.

Cada poema té aquesta **dobla lectura**: ràpida per amena, per divertida, per original, i fresca però també més profunda, de lectura reflexiva i matisos posteriors que de ben segur hi podrem copsar.

Deixeu-me dir alguns altres aspectes generals:

Hi trobareu declaracions d'intencions com ara la del Bou, la seva condició inherent (i com es reivindica!), curt i intensíssim, la de l'Elefant i els referents al Tarzan... Ironia en estat pur, com la del Pigot o la de la Formiga, que criden poderosament l'atenció, metàfores com la Sardina, els dubtes del Ratpenat, els jocs malabars, des del punt de vista lingüístic, de la Puça i el Xot, o el del Liró, deliciós i concentrat... Fotografies, com el el peix, i uffff... cadascun té el seu **què**, el seu punt de reflexió que lliga l'animal, amb les qualitats, amb la cultura, amb la societat, amb....tantes coses...

És per això que efectivament, és un llibre de lectura però, com he esmentat abans, de relectura, que et porta a un pensament posterior, a una causa o una conseqüència de la peculiaritat de cada animal i parafresajant, tot fent un petit canvi significatiu, un famós escritor filòsof espanyol: "cada animal és ell, i les seves circumstàncies".

No vull acabar sense fer esment a les **il·lustracions** que acompanyen el llibre, i que, permeteu-me dir-ho, fan honor al nom, al mot, perquè efectivament "il·lustren" allò que estàs llegint, és a dir, que aporten llum, enteniment i són capaces de traslladar les paraules dels poemes o de l'epitafi a les imatges volgudes i buscades, amb detalls més o menys destacables.

Fins i tot la imatge d'aquestes urpes que podem veure a la portada, que acompanyen al corb, tenen o poden tenir dues lectures: la de la mort inefable del mateix epitafi, però alhora també creadores de mort en sí mateixes. Et criden poderosament l'atenció.

La **Fina Sala** i la **M. Rosa Sala** han fet una excel·lent feina que ha servit per arrodonir una obra ràpida, fresca i trepidant, però de llarg recorregut, si un vol. Moltes gràcies.